

BALTISCHE STATEN

ESTONIA, LATVIA, LITHUANIA

In Noord- en Midden-Europa ligt de nadruk van de begraafplaats op de natuur. De wens om na de dood terug te keren naar de natuur komt tot uiting in 'dodentuinen', waar beplanting een belangrijke rol speelt. In de Baltische Staten zijn de begraafplaatsen ook een en al natuur. De (familie)graven liggen in 'kamertjes', die traditioneel omgeven zijn door een hegje van dwergmispel. Daarbinnen bevinden zich de grafsteen of grafstenen,

ESTLAND, LETLAND, LITOUWEN

een bloembak en een zitbankje. De moderne manier is het grafveldje te omgeven door betonnen banden, waarbinnen het familiegraf als een keurig aangeharkte zandbak ligt.

Al is er in de Baltische Staten een tendens alles wat Russisch is te verwijderen, op begraafplaatsen kom je nog de Russische manier tegen van het omheinen van de graven met ijzeren hekwerken.

kapinės - kapi - kalmistu

Is er verschil tussen de begraafplaatsen in de Baltische Staten?

Zeker in de benaming, want *kapinės*, *kapi* en *kalmistu* betekent begraafplaats in respectievelijk het Litouws, Lets en Estisch.

Maar ook levensbeschouwing speelt een rol. In Vilnius moet je, zelfs letterlijk, rondstruinen over de begraafplaatsen, je een weg banen door het hoge gras, maar ook niet vergeten een aantal van de vele kerken in de stad binnen te gaan om te ontdekken, waarom de begraafplaatsen zo verwilderd zijn en verwaarloosd lijken. Men kan in de kerk terecht om Jezus van het kruis te bidden en de zieltjes uit het vagevuur te verlossen, want Litouwen is een katholiek land. Dan is bidden in de kerk veel directer dan bidden op de begraafplaats, de doden lopen toch niet weg.

Letland is voornamelijk evangelisch-luthers en hoewel ook Estland zegt luthers te zijn, beroemt het zich erop een van de meest ongelovige volken van Europa te zijn; slechts 23 % van de bevolking zegt een godsdienst aan te hangen. In Riga en Tallinn moet je de begraafplaatsen op zaterdag bezoeken. Zaterdag is poetsdag, dan moet alles op orde gebracht worden voor het weekend en de nieuwe week. Dat gebeurt waarschijnlijk ook binnenshuis en binnenkamers, maar zeker op en in de 'kamertjes', de familiegrafveldjes, van de begraafplaats. In Riga worden de kamertjes omgeven door hegjes, in Tallinn op de oude gedeeltes door hekjes en op de nieuwe gedeeltes door betonnen banden, waarbinnen het familiegraf als een keurig aangeharkte zandbak ligt.

Tallinn - Riga - Vilnius

In onderstaand fotoalbum staan een aantal foto's van begraafplaatsen in de hoofdsteden van de drie Baltische Staten, respectievelijk Tallinn (Estland), Riga (Letland) en Vilnius (Litouwen).

ESTLAND: TALLIN

begraafplaats = kalmistu

Tallin - grafstenen in de stad

Tallin - Toomkirk (Dom)

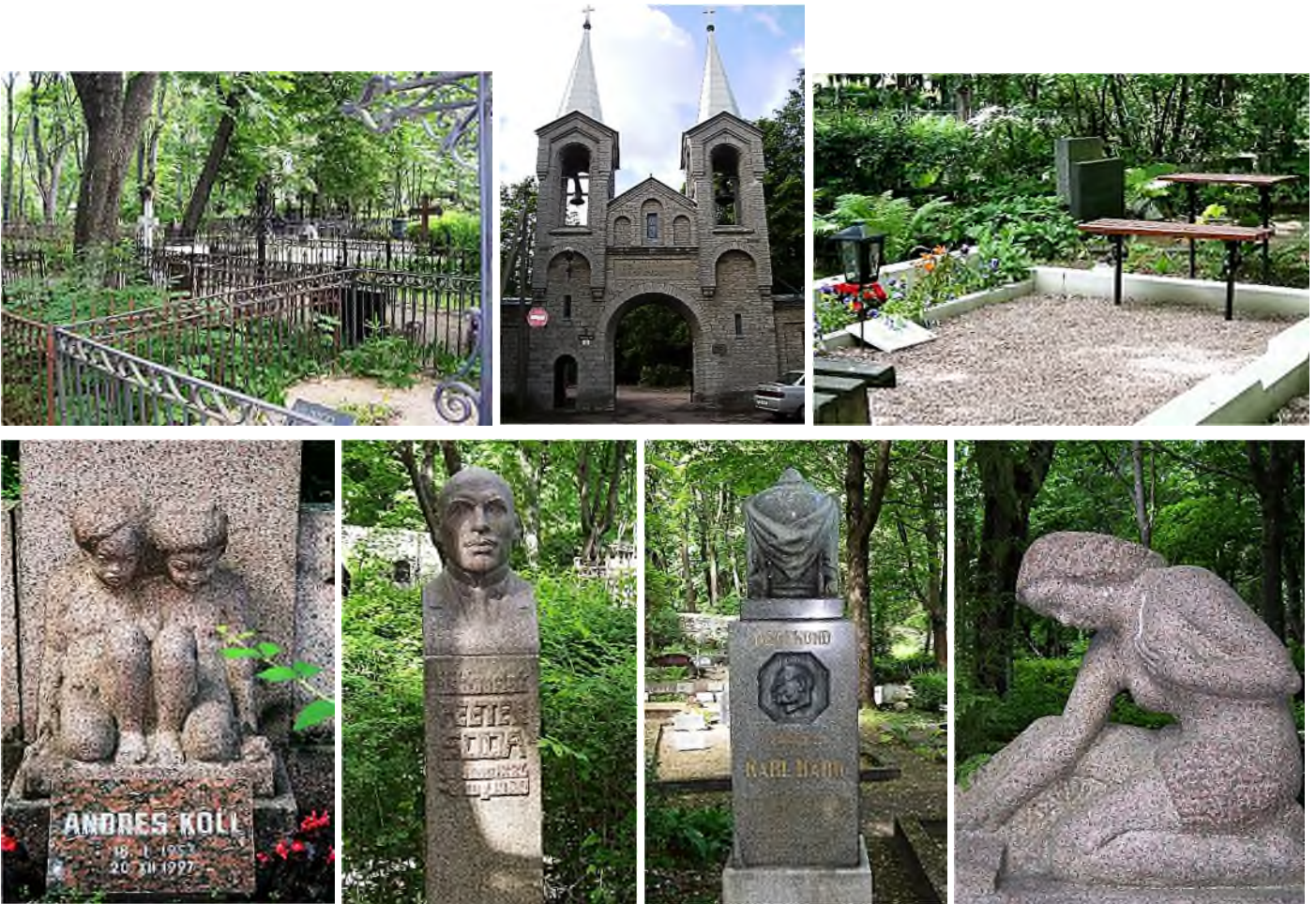
SISELINNA KALMISTU (begraafplaats 'binnen de stad')

Dit is de oudste begraafplaats van Tallinn, die het dichtst bij het centrum ligt, uit drie aparte delen bestaat en uit verschillende periodes stamt. De Russisch-orthodoxe Aleksander Nevski kalmistu werd gesticht in 1775, de Estische Vana-Kaarli kalmistu werd geopend in 1864 en de militaire Sõjaväekalmistu werd in 1887 grondvest voor het lokale garnizoen van het tsaristische leger.

Aleksander Nevski kalmistu (Alexander Nevski begraafplaats)

Vana-Kaarli kalmistu (Oude Karelsbegraafplaats)

Sõjaväekalmistu (Militaire begraafplaats)

RAHUMÄE KALMISTU (begraafplaats 'vredige aarde')

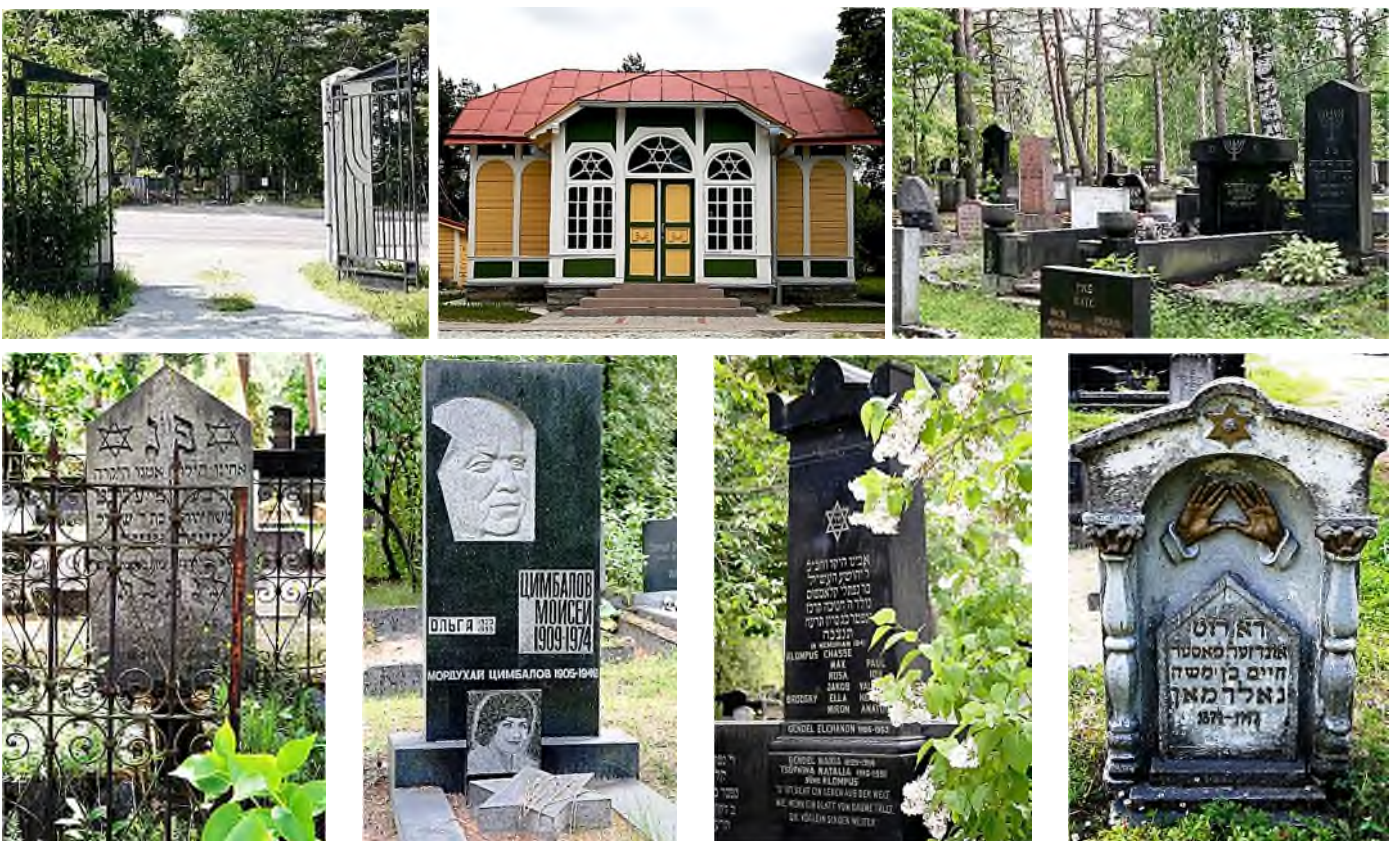
In het zuiden van Tallinn ligt de Rahumäe kalmistu. Toen op het eind van de 19^e eeuw het inwoneraantal van Tallinn de 100.000 naderde, werd besloten tot de aanleg van een nieuwe begraafplaats voor verschillende religieuze groepen. Rahumäe kalmistu werd ingewijd op 7 november 1903. Bij een uitbreiding in 1928 kwam er ook een aparte joodse begraafplaats.

Rahumäe kalmistu (begraafplaats 'vredige aarde')

Juudi kalmistu (joodse begraafplaats)

LETLAND: RIGA

begraafplaats = kapi

CENTRALE BEGRAAFPLAATS

Tot en met het eerste kwart van de 20^e eeuw werd in Riga begraven op de Lielie Kapi (Grote Begraafplaats) uit 1773, gelegen in het oosten van de stad. Daarna werd deze omgevormd tot een stadspark met behoud van enkele mausolea, grafhuisjes en grafmonumenten.

Vanaf 1913 ontstond de Centrale Begraafplaats van Riga, bestaande uit een agglomeratie van begraafplaatsen op een terrein van ca. een vierkante kilometer: de algemene Meža kapi (1913), de militaire Brāļu kapi (1922), de Russisch-orthodoxe Miķeļa kapi (1913), de socialistische Raiņa kapi (1929) en de islamitische Musulmanu kapi.

Brāļu Kapi (Broederbegraafplaats)

Meža kapi (Bosbegraafplaats)

Rainja kapi (Rainis begraafplaats)

Miķeļa kapi (St. Michaelbegraafplaats)

Musulmanu kapi (islamitische begraafplaats)

LITOUWEN: VILNIUS

begraafplaats = kapinës

Van de 20 begraafplaatsen in Vilnius hebben drie van het departement Culturele Erfgoedbescherming van het Ministerie van Cultuur een beschermde status gekregen. Het zijn de drie oudste begraafplaatsen: *Rasų kapinës* (Rasos begraafplaats) uit 1801, *Bernardinų kapinës* (St. Bernhard begraafplaats) uit 1810 en *Antakalnio kapinës* (Antakalnis begraafplaats) uit 1809. In het westen ligt het *Vingis karių kapinës* (Vingis soldatenbegraafplaats), een militair ereveld voor Duitse en Russische soldaten uit de Eerste en Tweede Wereldoorlog.

De begraafplaatsen hebben een duidelijk katholieke signatuur, het kruis overheerst. Het katholieke is terug te vinden in de vele kerken, die zeer druk bezocht worden in tegenstelling tot de begraafplaatsen.

H. Geestkerk
St. Antonius, Iwan & Eustachius

St. Petrus en Pauluskerk
Mirtis (de dood)

kathedraal St. Stanislas
gebeente St. Casimir

RASŲ KAPINĖS (Rasos begraafplaats)

BERNARDINŲ KAPINĖS (St. Bernhard begraafplaats)

ANTAKALNIO KAPINĖS (Antakalnis begraafplaats)

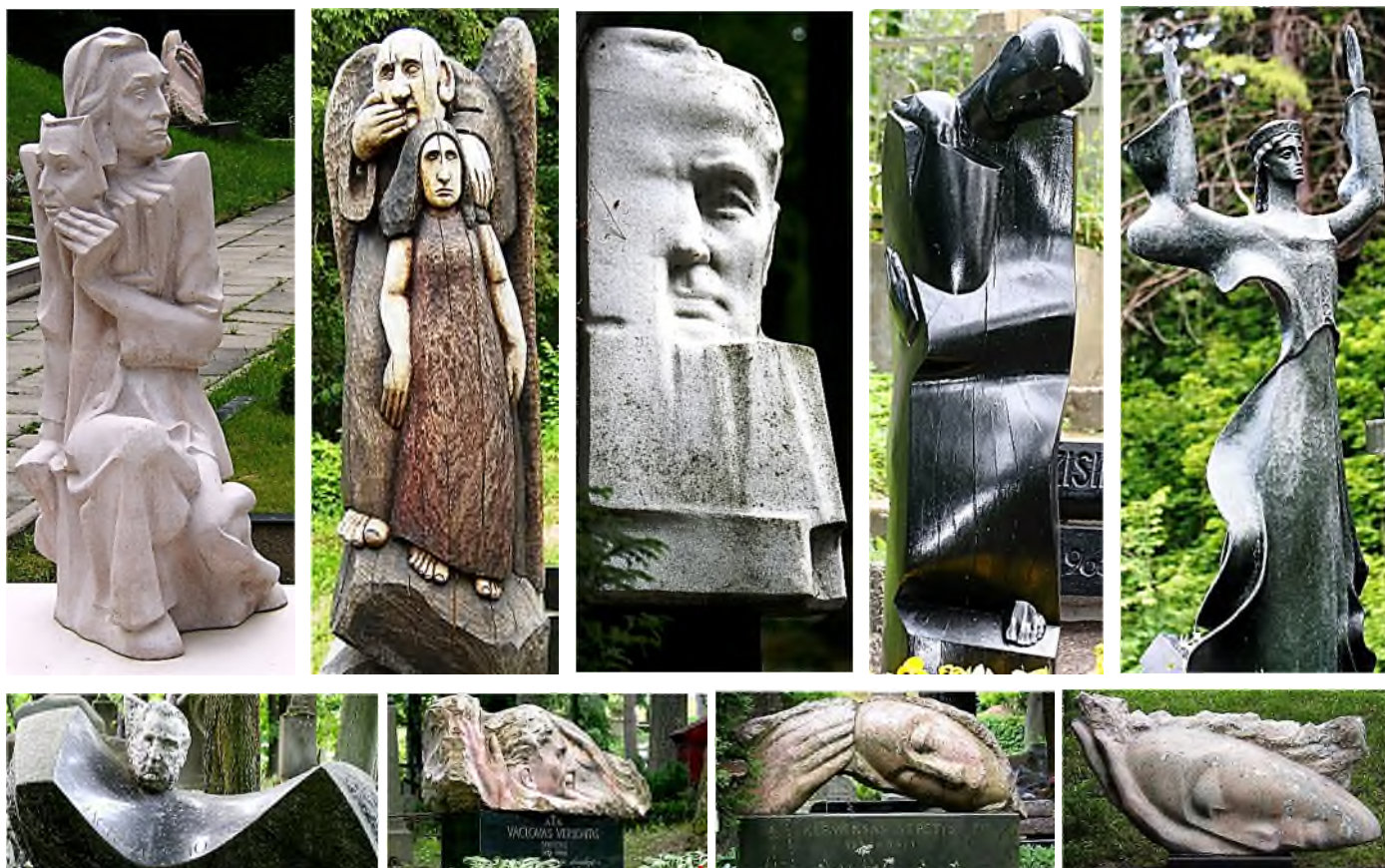
Poolse soldaten

Sovjetsoldaten

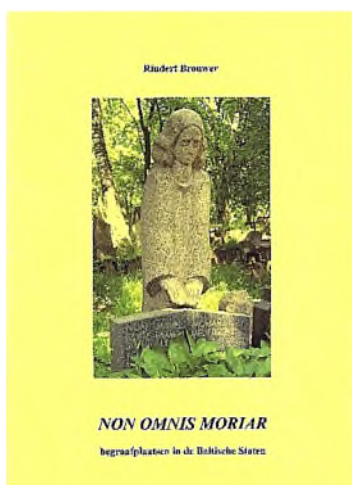
soldaten van Napoleon (1812)

kunstenaarsheuvel

VINGIS KAPI (Vingis begraafplaats)

Rindert Brouwer
***Non omnis moriar.* Begraafplaatsen in de Baltische Staten**

*PDF-document, 54 blz., ca 70 foto's in kleur.
 Verkrijgbaar voor € 5,00 via Contact.*

Non omnis moriar, ik zal niet helemaal sterven. Het is de tekst op de poort en op een grafmonument van de St. Bernardbegraafplaats in Vilnius. Het is gekozen als titel voor dit boekje, dat de bovengenoemde begraafplaatsen in de hoofdsteden van de Baltische Staten: Vilnius, Riga en Tallinn, en enkele andere beschrijft. Naast praktische informatie geeft het een sfeertekening van begraafplaatsen in een gebied, waar nog niet veel funeraire informatie over verschenen is.